

Dagkrant K.U.Leuven

Lezingenreeks: Vlaamse bossen staan onder grote druk

Auteur >> [Wouter Verbeylen](#)
 Campuskrant >> Jaargang 22 nr. 8 (28
 april 2011)
 Campuskrant-rubriek: [Onderzoek](#)

Personen >> [Vincent Kint](#)
 Onderwerpen >> [bosbeheer](#)

[26-04-2011]

Gaat het goed met onze bossen? Niet echt, als je naar de bosoppervlakte in Vlaanderen kijkt, die nog steeds achteruitboert. Naar aanleiding van het Internationaal Jaar van de Bossen organiseert het Departement Aard- en Omgevingswetenschappen nu een lezingenreeks over de wetenschap van de bossen die op 26 april van start gaat. We vroegen doctor Vincent Kint om een stand van zaken van de Vlaamse bossen.

Het Internationaal VN-Jaar van de Bossen volgt op het Internationaal Jaar van de Biodiversiteit. Vanwaar nu die specifieke focus op bossen?

Vincent Kint: "Bossen leveren ons enorm veel zogenaamde ecosysteemdiensten, maar we gaan daar niet altijd zorgzaam mee om. Bossen bedekken meer dan dertig procent van de landoppervlakte van de aarde, en tachtig procent van de biodiversiteit op land bevindt zich in die bossen. Bossen produceren hout, biomassa, drinkwater, ze regelen ons klimaat, ze hebben een belangrijke cultuurhistorische waarde, en veel van onze recreatieve behoeften spelen zich in bossen af."

"We lopen een dubbel risico: enerzijds dat we ons niet bewust zijn van al die diensten, en anderzijds dat we ze te snel gaan opgebruiken. Het Internationaal Jaar van de Bossen van de Verenigde Naties heeft daarom drie thema's: behoud van dat boskapitaal, duurzame ontwikkeling of het 'oogsten' van die diensten ten behoeve van de maatschappelijke noden, en beheer – dat moet de dynamiek tussen behoud en ontwikkeling regelen. Vergeet niet dat het levensonderhoud van meer dan anderhalf miljard mensen afhankelijk is van de bossen."

Laten we eerst naar de lokale situatie kijken. Gaat het goed met de Vlaamse bossen?

Kint: "Dat hangt ervan af hoe je het benadert. In oppervlakte is Vlaanderen na Ierland de armste bosregio van Europa. We hebben hier maar elf procent bossen, en die staan enorm onder druk. De totale bosoppervlakte – nu 145.000 hectaren – krimpt ook nog altijd, terwijl het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen voorschrijft dat er 10.000 hectaren moeten bijkomen."

"De grootste bedreiging voor het bosbehoud is het grote aantal zonevreemde bossen in Vlaanderen: dat zijn bossen die door ruimtelijke ordening niet als bos ingekleurd zijn. Zij kunnen dus elk moment voor ander landgebruik gaan

dienen.”

Dus moet de overheid meer bossen aankopen? Of landbouwgrond bebossen?

Kint: “Er zijn verschillende mogelijkheden. Laat ons eerst die zonevreemde bossen beter beschermen. Bos aankopen is een optie, maar evengoed nieuwe bebossing, bijvoorbeeld van landbouwgronden die uit gebruik genomen worden. Een heel waardevolle piste is het aanleggen van stadsbossen. De mensen vragen daarnaar, maar ook dat is een moeilijk proces: met welke middelen realiseren we dat, en vooral ook waar, want in onze dichtbevolkte regio is er een enorme druk op de open ruimte.”

Worden de bossen die er wel al zijn goed beheerd?

Kint: “Wij hebben in Vlaanderen een complex bosbeheer, vooral omdat we veel functies willen combineren en onze bossen sterk versnipperd zijn. In een buurland als Duitsland hebben ze grote boscomplexen, en dan lukt het al eens om stukken eerder monofunctioneel te beheren. Dat kan hier niet: we hebben de bossen gelijktijdig nodig voor wandelaars, mountainbikers, jagers, voor het hout, enzovoort. We zijn daarom – uit noodzaak – ook redelijk goed geworden in dat multifunctioneel bosbeheer. Dat vertaalt zich sinds enkele jaren ook in een toename van de oppervlakte gecertificeerde bossen: hout uit zo een bos krijgt een kwaliteitslabel op basis van tal van criteria: is er duurzame houtoogst, wordt er niet met chemische bestrijdingsmiddelen gewerkt, enzovoort... Al moet je natuurlijk elk van die labels kritisch blijven benaderen, en is verbetering steeds mogelijk.”

“Recreatie is een heel belangrijke functie van bossen, en dat is ondertussen ook wel geweten: heel wat bossen, vaak ook in privébezit, zijn toegankelijk voor het publiek. Tegenwoordig riskeren we eerder de economische functie van bossen uit het oog te verliezen. Hout blijft een grondstof die we nodig hebben. Het is niet erg als er al eens een boom sneuvelt.”

U stelt in uw eigen lezing de vraag: staat er nog wel goed hout in onze bossen?

Kint: “De vraag is inderdaad: gaan we nog wel voldoende kwaliteitshout hebben over pakweg vijftig tot honderd jaar? Momenteel doet men aan bosomvorming in de Kempen: daar staan nu allemaal naaldbomen, een restant van de mijnbouw, maar die hebben we nu niet meer nodig. Dus kiest men nu voor meer inheems loofhout, maar tegelijkertijd kijkt de industrie angstvallig toe of we dan nog wel aan hun noden kunnen voldoen in de toekomst. Dat zijn beleidskeuzes die we goed moeten inschatten, want bossen veranderen heel traag. ‘Boompje groot, plantertje dood’, zegt het spreekwoord.”

“In Nederland bijvoorbeeld staat men veel verder met die bosomvorming, en daar stelt men nu vast dat ze misschien wel te snel zijn gegaan. Daarom hebben we hier een simulator ontwikkeld, die de houtvolumes in de toekomst moet kunnen doorrekenen. Momenteel wordt die uitgetest in het 4.000 hectaren grote ‘Bosland’ in Limburg.”

Vlaanderen is slechts klein, voor de opvang van CO2 in bossen moeten we vooral mondiaal kijken, en de aanhoudende houtkap in het zuiden laat niet het beste verhopen.

Kint: “Op dit moment wordt tussen 12 en 20 procent van de menselijke uitstoot van broeikasgassen puur door ontbossing gerealiseerd. De grootste

problemen voor bosbehoud situeren zich in Zuid-Amerika, Zuidoost Azië en Afrika.”

“Maar ik denk dat we ook daar mogen durven hopen. Er zijn in de strijd tegen de klimaatverandering grote internationale processen aan de gang, zoals het REDD+-programma (Reducing Emissions from Deforestation and Degradation – red.). Daarmee wil men de uitstoot van CO2 door ontbossing terugdringen, onder meer door landen financieel te ondersteunen als ze hun bossen laten staan.”

De besproken thema's en andere, zoals de genetische diversiteit in bossen, bosherstel in het Zuiden en biodiversiteit in oude bossen, komen aan bod in de lezingenreeks 'Wetenschap van de bossen' die nog loopt tot december.

www.kuleuven.be/bossen2011